

INSPIRATIEFICHE

Boterlaar - Eksterlaar

Boterlaar/Eksterlaar vandaag

Boterlaar-Eksterlaar bestaat uit 19e en 20e eeuwse rijwoningen en enkele nieuwe woonontwikkelingen. Het districtsdeel is gesitueerd tussen Driekoningen en Borsbeek. Het wordt doorsneden door twee invalswegen naar het stadscentrum: de Herentalsebaan en Boterlaarbaan.

LEVENDIG LANDSCHAP
De Schijnvallei is één van de 14 landschappen die in het stadsbrede groenplan als groene hoofdstructuur van de stad werden geselecteerd. T.h.v. Boterlaar-Eksterlaar kan de toegankelijkheid van de Schijnvallei verbeterd worden, o.a. door behoud van een deel van het landschap ter hoogte van Boterlaar.

Hoewel er in Boterlaar/Eksterlaar veel groen per inwoner is, kunnen enkele opportuniteiten groentekortzones wegwerken of de samenhang van de groenstructuur verbeteren. De nadruk ligt vooral op het onderling verbinden van de bestaande en nieuwe groengebieden tot een netwerk.

In dit districtsdeel is er 65,0 m² groen per inwoner. D.i. veel meer dan de minimumnorm (4m²/inw). Kleine delen van Boterlaar/Eksterlaar vallen wel in tekortzones waar geen bouwblokgron is. Buurtgroentekortzones zijn er niet. Boterlaar-Eksterlaar bestaat uit slechts 50% verharding, maar liefst 32% publiek groen, 16% groene tuinen en 2% groene voortuinen.

Nabij de Koudebeek is een klein deel gevoelig voor overstroming. De meeste straten kampen vanuit de riolering met wateroverlast. Boterlaar/Eksterlaar warmt nauwelijks op (6°C < Antwerps gemiddelde) en koelt 's nachts redelijk af (<3°C). Dankzij de Schijn- en Koudebeekvallei komt er frisse lucht in het hele districtsdeel. I.f.v. afkoeling is zowel meer ventilatie als ontharding aangewezen. (Analysenota, 2018, p140-141)

In Boterlaar-Eksterlaar kunnen nieuwe groene plekken bouwbloktekortzones helpen oplossen. Zowel i.f.v. natuur als de waterhuishouding is een aaneenschakeling van bestaande en nieuwe groene plekken tussen Ruggeveld en Oude Donk nuttig. (Visienota, 2019, p14-15)

verzegeling 50%	publiek groen 32%	voortuin 2%
	65,0 m ² /	tuin 16%

groen/inw	Behoud bestaand groen
tekortzone	Tekortzones opgelost d.m.v. 3 extra bouwblockparken
natuur	verbeteren relaties tussen groengebieden
opwarming	3 extra koelteplekken (< 0,5 ha)
watervelig	0,1 ha groene bufferruimte voor water
verzegeling	Een zachte verbinding tussen Ruggeveld en Oude Donk

INDICATOREN

1 GROENE SLINGER EKSTERLAAR-DASSASTRAAT

In dit districtsdeel zijn verschillende geïsoleerde groene plekken aanwezig: Eksterlaar, de begraafplaats, Boterlaar en Silsburg. Een groene slinger via het Hof Niele, Renaat Braemstraat, Josée Nicolastraat, Kerkhofweg en Dassastraat kan al deze parken met elkaar verbinden. De slinger loopt dwars doorheen Eksterlaar en dan langs de begraafplaats. Ter hoogte van de Dassastraat kunnen via haakse straten verbindingen voorzien worden met het groen van Silsburg. Over de Boterlaarbaan kan een nieuwe doorsteek voor een rechtstreekse verbinding met Silsburg en park Groot Schijn zorgen.

2 DOORSTEEK EKSTERLAAR - BEGRAAFPLAATS

Het groene micronetwerk vanuit St-Rochus loopt via de Vuurwerkstraat door langs Eksterlaar, maar eindigt dan t.h.v. de Kerkhofweg. Hier sluit het micronetwerk aan op de groene slinger. Een verbinding vanuit de Kerkhofweg naar de begraafplaats kan deze groene plek linken met zowel de groene slinger als met het micronetwerk. De begraafplaats kan dan van een missing link tot een volwaardige groene stapsteen transformeren.

3 VENTILATIE-ASSEN

Vanuit Silsbrug kunnen enkele oostwest-gerichte straten als ventilatie-assen ingericht worden, die de koelte vanuit het landschap van de Schijnvallei tot in het weefsel brengen. Door ontharding (bermen) en schaduwboomen kan de opwarming in deze assen beperkt worden. Het betreft o.a. de bestaande Corneel Franckstraat en nog nieuw in te richten straten in het zuidelijk deel van Silsburg. Een nieuw bouwblokpark in Papegaaienhof kan op één van de ventilatie-assen geënt worden. Er is een klein plein aanwezig dat vergroend kan worden en op termijn uitgebreid tot een klein park. Deze nieuwe groenzone kan een rol als extra koelteplek opnemen waar de grootste opwarming in dit districtsdeel plaatsvindt.

BIODIVERSITEIT

De Schijnvallei begrenst Boterlaar-Eksterlaar aan de noordzijde met daarin het Rivierenhof als ecologisch kerngebied. In dit landschap zijn bos/park, grasland en moeras dominant. De Schijnvallei wordt door de berm van de E313 bijna volledig van de wijk afgesneden.

De waardevolle soorten uit het landschap begeven zich niet in het stenige woongebied. De meeliftende en de stadspecifieke soorten, zoals bijen, egels, mezen en merels, zullen zich wel in het bouwweefsel verplaatsen. Groene tuinen en microgroen zijn nuttig als trajecten waarlangs ze kunnen migreren.

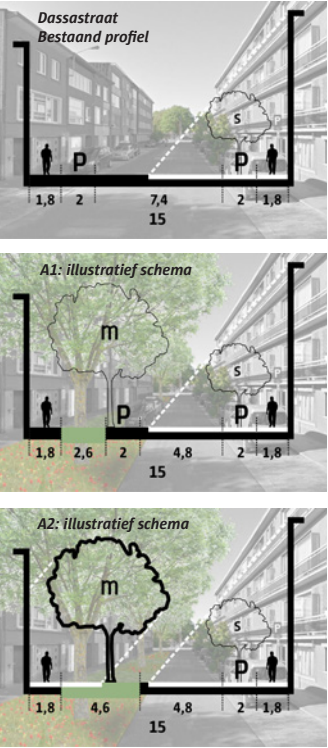
Boterlaar/Eksterlaar

ideeën voor een groene Slinger Eksterlaar-Dassastraat

A DASSASTRAAT

Verbinding Eksterlaar, Boterlaar en Silsburg. Straatprofiel 15m breed. Geen voortuinstroken. Er zijn weinig groen-elementen aanwezig. Noordzuid-oriëntatie: gevoelig voor opwarming. Door de straat her in te richten kan een aangename verbinding met verkoeling (schaduwvorming + ontharding) gecreëerd worden. Rekening houdend met nodige mobiliteitsruimte is gefaseerde aanpak mogelijk: eerst een beperkte berm naast parkeerstrook, daarna groeiscenario tot volwaardige groene berm in combinatie met alternatief buurtparkeren.

- A1** Een berm met enkele bomen (medium) aan oostkant kan opwarming al gedeeltelijk beperken.
- A2** Uitbreiden van de berm met meer bomen (medium) aan oostkant kan de opwarmende oppervlakte tot een minimum beperken.

C PAPEGAAIENHOF

Kleine verharde open ruimte in de Papegaaiiaan. Potenties om te ontharden en vergroenen in het publiek domein. Op lange termijn kansen om uit te breiden op enkele private percelen en grond van parochiecentrum, met mogelijkheid om aan te sluiten bij school De Mozaïek. Een nieuw bouwblokpark kan hier de groentekortzone oplossen.

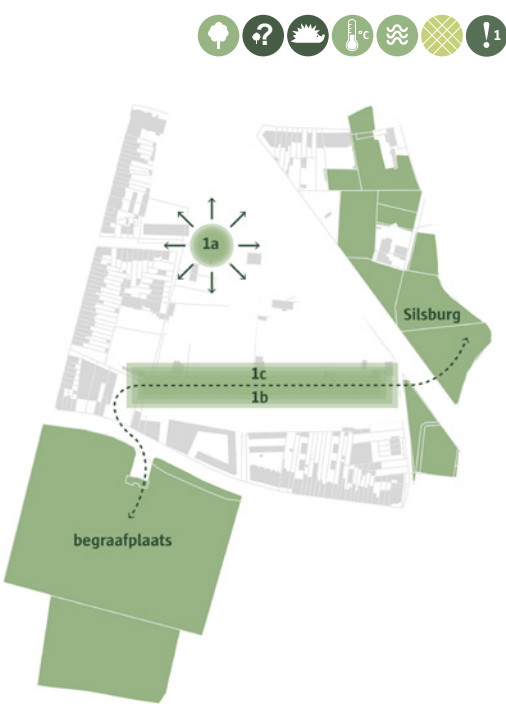
- C1** Ontharden en vergroenen publiek domein (1a) kan opwarming helpen beperken.
- C2** Uitbreiding tot 0,1 ha door toevoeging percelen uit aangrenzende zoekzone (1b) kan een bouwblokpark/koelteplek creëren.

B BOTERLAAR

Woonuitbreidingsgebied tussen Herentalsebaan en Van Strydoncklaan. Bij ontwikkeling kan het behoud van open ruimte positief bijdragen aan het groenaandeel en -tekortzones, klimaat (koelteplek), waterbuffering en een ecologische verbinding. Aan de zuidzijde van het gebied kan een groene corridor de verbinding vormen tussen de begraafplaats en Silsburg. Deze corridor kan voor vier groenthema's werken als hij minstens 50 - 80 m breedte aaneengesloten kwalitatief groen omvat, met een totale oppervlakte van minimum 2,0 ha. Aan de noordzijde van het gebied, in het verlengde van de Corneel Franckstraat, kan behoud van een groene plek van minimum 0,5 ha instaan voor de creatie van een koelteplak/stapsteen.

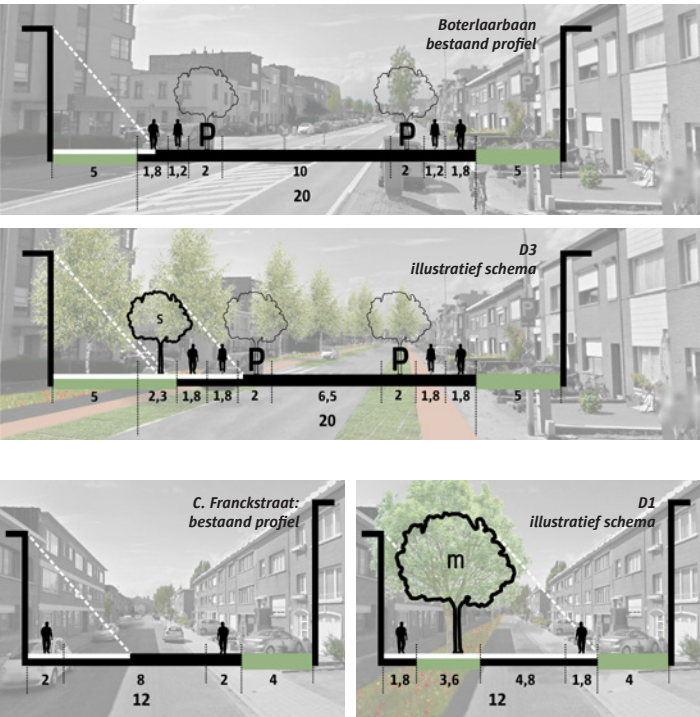
- B1** Behoud van een corridor van 2,0 ha (1b + 1c) en een groene plek van 0,5 ha (1a) kan positief bijdragen aan alle groenthema's.

D VENTILATIE - ASSEN

Straten met OW-oriëntatie vanuit Silsburg doorheen woonwijk: C. Franckstraat en Boterlaarbaan. Overmaat aan verharding waardoor het verkoelend effect van het landschap Silsburg teniet wordt gedaan. Potentie vergroening door ontharding en schaduwbomen. Rekening houdend met nodige mobiliteitsruimte, daarbij voorkeur voor bomen en berm aan zuidzijde straat.

- D1** Inrichting van de C. Frankstraat als ventilatie-as kan opwarmende oppervlakte tot minimum beperken. Fasering mogelijk: eerst smalle berm met enkele bomen naast parkeren, daarna in combinatie met alternatief buurtparkeren een volledige bomenrijke berm.
- D2** Inrichting van een nieuwe ventilatie-as in Boterlaarproject, aansluitend op de C. Frankstraat, kan de verkoeling vanuit Silsburg diep in het woonweefsel voeren.
- D3** Inrichting van de Boterlaarbaan als een ventilatie-as kan vanuit Silsburg verkoeling in het woonweefsel voeren.

E DOORSTEKEN

Missing links ter hoogte van de begraafplaats in de Kerkhofweg en de Boterlaarbaan in het verlengde van de C. Franckstraat. Geen obstakelvormende bebouwing. Potentiële doorsteken mogelijk door toegangen te creëren

- E1** Inrichten van een toegang naar de begraafplaats via een aangrenzend perceel kan een missing link oplossen.
- E2** Inrichten van een toegang naar Silsburg via een aangrenzend perceel kan een missing link oplossen.

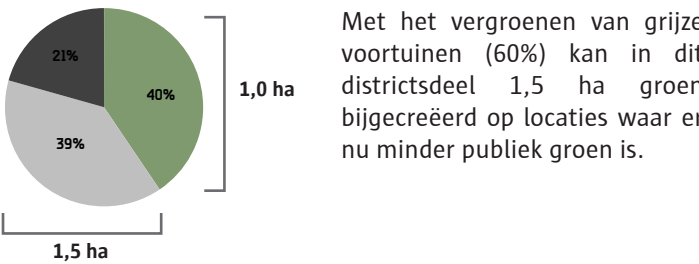
F J. NICOLA STRAAT

Verbindende straat tussen Eksterlaarpark en de begraafplaats. Grijs profiel zonder publieke groen-elementen.

- F1** Straatprofiel vergroenen kan de groene verbinding versterken i.f.v. verkoeling en stedelijke natuur.

G VOORTUINEN

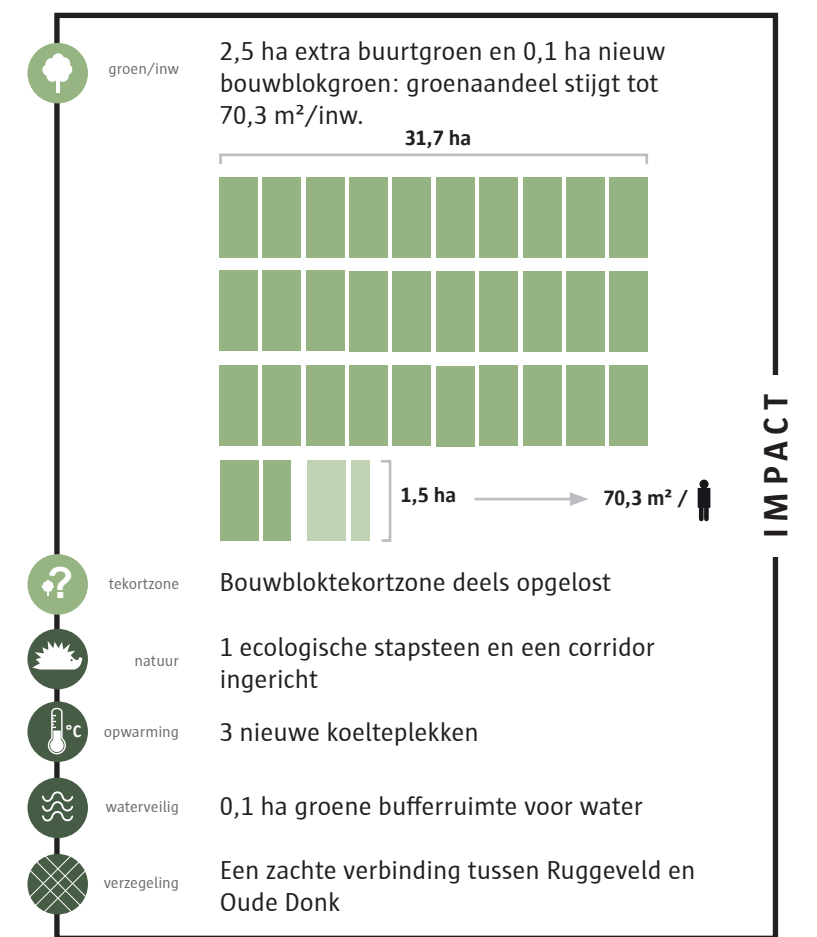
Voortuinstraken komen vooral in de buurt Papegaaihof voor of langs de grotere assen (Dascottelei, Boterlaarbaan en Manebruggestraat). Overal zijn ze bedreigd door toenemende verhardingstendens. 40% van de voortuinen is hier nog groen (1 ha). Groene voortuinen kunnen het groen micronetwerk ondersteunen. Verzegeling ondermijnt afkoelend en infiltrerend vermogen.

- G1** Eigenaars stimuleren en ondersteunen om resterend groen te behouden en grijze voortuinen terug te vergroenen helpt klimaat en stedelijke natuur te versterken.

- voortuinen vergroenen
- 3x project win win groen-grijs
- structurele as groen inrichten
- 3x ventilatie-as inrichten
- 2x groene doorsteek door openstellen groene plek
- verbinding ontharden

Boterlaar/Eksterlaar
inspiratieprojecten

